

Ibroota

Dubbii Waaqayyoo Kan Xumuraa: Ilma Isaa

¹ Bara durii Waaqni yeroo baay'ee fi karaa adda addaatiin raajotaan abbootii keenyatti dubbatee ture; ² bara dhumaa kana keessa garuu Ilma isaa kan inni dhaaltuu waan hundumaa godhee muudeen nutti dubbate; isumaanis addunyaawwan uume. ³ Ilmi calaqqisa ulfina Waaqaa ti; eenyummaa Waaqaas akkuma jirutti mul'isa; dubbii isaa humna qabeessa sanaanis waan hunda hirkisee baata. Innis erga cubbuu keenya nurraa qulqulleessee booddee samii irra mirga Waaqa ulfina qabeessa sanaa taa'e. ⁴ Akkuma maqaan inni dhaale sun kan ergamootaa caalaa guddaa ta'e sana innis ergamoota caalaa guddaa dha.

Ilmi Ergamoota Caaluu Isaa

⁵ Waaqni ergamoota keessaa isa kamiin,
 "Ati Ilma koo ti;
 ani har'a si dhalcheera"*
 Yookaan isa kamiin,
 "Ani isaaf Abbaa nan ta'a;
 innis Ilma naa ta'a"†
 jedhee beeka? ⁶ Akkasumas Waaqni yommuu
 Ilma isaa hangafa gara addunyaa kanaatti
 ergutti,
 "Ergamoonni Waaqaa hundi isa haa waaqeffa-
 tan"‡

* **1:5** 1:5 Far 2:7 † **1:5** 1:5 2Sm 7:14; 1Sn 17:13 ‡ **1:6** 1:6
 Far 104:4

jedha. ⁷ Yommuu waa'ee ergamootaa dubbatus,
 "Inni ergamoota isaa hafuurota,
 tajaajiltoota isaa immoo arraba ibiddaa
 godha"§

jedha. ⁸ Waa'ee Ilmaa garuu akkana jedha;
 "Yaa Waaqayyo, teessoon kee bara baraa hamma
 bara baraatti ni jiraata;
 bokkuun qajeelummaas bokkuu mootum-
 maa keetii ni ta'a.

⁹ Ati qajeelummaa jaallatte; jal'ina immoo ni
 jibbite;

kanaafuu Waaqayyo Waaqni kee zayitii gam-
 machuutiin si dibee,
 hiriyoota kee si caalchise."*

¹⁰ Akkasumas inni akkana jedha;

"Yaa Gooftaa, ati jalqabatti lafa hundeessite;
 samiiwwanis hojii harka keetii ti.

¹¹ Isaan ni badu; ati garuu ni jiraatta;

hundumti isaanii akkuma uffataa ni
 moofa'u;

¹² ati akkuma wayyaatti isaan marta;

isaan akkuma uffataatti geeddaramu;

ati garuu sanuma;

umuriin kees gonkumaa dhuma hin qabu."†

¹³ Waaqni ergamoota keessaa isa kamiin,

"Hamma ani diinota kee ejjeta miilla keetii
 godhutti,

gara mirga koo taa'i"‡

jedhe? ¹⁴ Ergamoonni hundinuu hafuurota tajaajilan kanneen warra fayyina dhaalan tajaajiluuf ergaman mitii?

§ **1:7** 1:7 Far 104:4 * **1:9** 1:9 Far 45:6,7 † **1:12** 1:12 Far 102:25-27 ‡ **1:13** 1:13 Far 110:1

2

Akeekkachiisa

¹ Kanaafuu nu akka waan dhageenye irraa hin jal'anneef waan sana irratti xiyyeeffannoo guddaa gochuu qabna. ² Sababiin isaas erga dubbiin ergamootaan dubbatame sun eegamuu qabaa-tee, seera cabsuu fi ajajamuu diduun hundis erga adabbii malu argatanii, ³ yoos nu yoo fayyina guddaa akkanaa tuffanne, akkamitti adabbii kana jalaa baana ree? Fayyinni jalqabatti Gooftaadhaan labsame kun warra dhaga'aniin nuuf mirkaneeffame. ⁴ Waaqni mallattoon, raajii fi hojii dinqii adda addaatiin akkasumas kennaawwan Hafuura Qulqulluu kanneen akka fedhii isaatti kennamaniin dhugaa ba'eera.

Yesuus Guutummaatti Nama Taasifame

⁵ Inni addunyaa dhufuuf jiru, kan nu waa'ee isaa dubbannu sana ergamoota jala hin galchine. ⁶ Namni tokko garuu iddoo tokkotti akkana jedhee dhugaa ba'eera;

“Akka ati isaaf yaadduuf namni maali?

Akka isaaf dhimmituuf ilmi namaa maali?

⁷ Ati xinnoo ishee ergamootaa gad isa goote;

ulfinaa fi kabajaan isa gonfite;

hojii harka keetii irrattis isa muudde.

⁸ Waan hundas miilla isaa jala galchite.”*

Inni yommuu waan hunda isa jala galchetti wannii inni utuu isa jala hin galchin hambise tokko iyyuu hin jiru. Ta'us yeroo ammaa wannii hundinuu isa jala galee hin arginu. ⁹ Garuu Yesuus inni ayyaana Waaqaatiin nama hundaaf

* **2:8** 2:8 Far 8:4-6

du'a dhandhamuuf jedhee xinnoo ishee erg-amootaa gad ta'ee ture sun dhiphina du'aa waan dhiphateef amma ulfinaa fi kabajaan gonfamee argina.

¹⁰ Waaqni wannii hundi isaaf jiraatuu fi isaan jiraatu sun ilmaan baay'ee gara ulfinaatti geessuuf jedhee mataa fayyina isaanii dhiphina kan hir'ina hin qabne gochuun isaaf ni mala ture. ¹¹ Inni namoota qulqulleessuu fi kanneen qulqulleeffaman hundi kanuma abbaa tokkoo ti. Kanaafuu Yesuus obboloota jedhee isaan waamuu hin qaana'u. ¹² Inni,

“Maqaa kee obboloota kootti nan labsa;
waldaa kiristaanaa keessattis faarfannaad-
haan sin jajadha”[†]

jedha. ¹³ Akkasumas,
“Ani isa nan amanadha”[‡]
jedha. Ammas inni,

“Anii fi ijoolleen Waaqayyo naa kenne kunoo ti”[§]
jedha.

¹⁴ Sababii ijoolleen sun foonii fi dhiiga qabaniif, Yesuusis du'a ofii isaatiin diiyaabiloos isa du'a irratti humna qabu sana balleessuuf jedhee namummaa isaanii qoodate; ¹⁵ innis warra bara jireenya isaanii hunda garbummaa sodaa du'aatiin hidhamanii turan bilisa baasuuf jedhee waan kana godhe. ¹⁶ Inni dhugumaanuu sanyii Abrahaam gargaaruuf malee ergamoota Waaqaa gargaaruuf miti. ¹⁷ Kanaafuu inni Waaqa tajaajiluu keessatti akka luba ol aanaa

[†] **2:12** 2:12 Far 22:22 [‡] **2:13** 2:13 Isa 8:17 [§] **2:13** 2:13 Isa 8:18

araara qabeessaa fi amanamaa ta'uuf, akka cubbuu namootaatiif araara buusuuf waan hundaan obboloota isaa fakkaachuutu isa irra ture. ¹⁸ Inni mataan isaa waan dhiphina keessatti qorameef warra qoramaa jiran gargaaruu ni danda'a.

3

Yesuus Musee Caala

¹ Kanaafuu yaa obboloota qulqulloota, warra waamicha samii keessatti hirmaattan, Yesuus ergamaa fi luba ol aanaa amantii keenyaa sana ilaalaa. ² Akkuma Museen mana Waaqaa hunda keessatti amanamaa ture sana innis isa isa muudeef amanamaa ture. ³ Akkuma namni mana ijaaru tokko mana sana caalaa kabaja guddaa qabu, innis Musee caalaa kabaja guddaa qaba. ⁴ Tokkoon tokkoon manaa namaan ijaaramaati; kan waan hunda ijaare garuu Waaqa. ⁵ Museen waan fuul duratti dubbatamuuf jiru dhugaa ba'uuf akka tajaajilaa tokkootti mana Waaqaa hunda keessatti amanamaa ture.* ⁶ Kiristoos garuu akka Ilmaatti mana Waaqaa irratti amanamaa dha. Nus yoo ija jabina keenyaa fi abdii ittiin boonnu sana jabeessinee qabanne, nu mana isaa ti.

Akeekkachiisa Amantii Dhabuu Irratti Kenname

⁷ Kanaafuu akkuma Hafuurri Qulqulluun jedhu:

"Isin yoo har'a sagalee isaa dhageessan,

⁸ akka yeroo qorumsaa gammoojjii keessatti finciluun gootan sana,

* 3:5 3:5 Lak 12:7

mataa hin jabaatinaa;

⁹ abbootiin keessan achitti na qoranii na ilaalan;
waggaa afurtamas waan ani hojjedhe argan.

¹⁰ Kanaafuu ani dhaloota sanatti aaree,
'Yeroo hunda qalbii isaaniitiin dogoggoru;
isaan karaa koo hin beekne' jedhe.

¹¹ Kanaafuu ani dheekkamsa kootiin,
'Isaan boqonnaa kootti hin galan' jedhee
kakadhe."[†]

¹² Yaa obboloota, akka isin keessaa namni
tokko iyyuu garaa hamaa fi hin amanne kan
Waaqa jiraataa irraa nama fageessu hin qabaan-
neef of eeggadhaa. ¹³ Garuu isin keessaa akka
namni tokko iyyuu gowwoomsaa cubbuutiin
mata jabeessa hin taaneef utuu "Har'a" jed-
hamaa jiruu guyyuma guyyaan wal jajjabeessaa.

¹⁴ Nus yoo amantii keenya isa jalqabaa sana
hama dhumaatti jabeessinee qabanne Kiris-
toos wajjin hirmaattota ni taanaatii. ¹⁵ Kunis
akkuma,

"Isin yoo har'a sagalee isaa dhageessan,

akka yeroo fincilaa sana,

mataa hin jabaatinaa"[‡]

jedhamee barreeffamee dha.

¹⁶ Warri dhaga'anii fincilan sun eenyu? Warra
Museen qajeelchee Gibxii baase sana hunda
mitii? ¹⁷ Waaqni waggaa afurtama eenyu
faatti aare? Warruma cubbuu hojjetanii re-
effi isaanii gammoojjii keessatti kukkufe sanatti
mitii? ¹⁸ Yoo warruma ajajamuu didan sana

[†] 3:11 3:11 Far 95:7-11 [‡] 3:15 3:15 Far 95:7,8

ta'e malee Waaqni akka isaan gonkumaa boqonnaa isaatti hin galleef eenyu faatti kakate ree? ¹⁹ Kanaafuu akka isaan sababii amantii dhabuu isaaniitiif boqonnaa sanatti galuu hin danda'in argina.

4

Boqonnaa Guyyaa Sanbataa

¹ Kanaaf waadaan boqonnaa isaatti galuu sun amma iyyuu waan jiruuf isin keessaa namni kam iyyuu utuu boqonnaa sanatti hin galin akka hin hafne of haa eeggannu. ² Wangeelli isaanitti lallabame nuttis lallabameeraatii; garuu dubbiin lallabame sun waan amantii isaaniitiin wal hin fudhanneef warra dhaga'an sanaaf faayidaa tokko illee hin kennine. ³ Nu warri amanne boqonnaa sanatti ni galla; kunis akkuma inni, "Kanaafuu ani dheekkamsa kootiin,

'Isaan boqonnaa kootti

hin galan' jedhee kakadhe"*

jedhu sanaa dha. Ta'us hojiin isaa uumama addunyaatii jalqabee xumurameera. ⁴ Innis iddoo tokkotti waa'ee guyyaa torbaffaa; "Waaqni guyyaa torbaffaatti hojii isaa hundumaa irraa boqote"† jedhee dubbate. ⁵ Ammas inni iddoodhuma kanatti, "Isaan boqonnaa kootti hin galan"‡ jedha.

⁶ Amma iyyuu akka namoonni tokko tokko itti galaniif iddoon boqonnaa sun hambifameera; warri duraan wangeelli itti lallabame sun immoo sababii ajajamuu didaniif boqonnaa sanatti hin

* **4:3** 4:3 Far 95:11 † **4:4** 4:4 Uma 2:2 ‡ **4:5** 4:5 Far 95:11

galle. ⁷ Kanaafuu Waaqni deebisee guyyaa tokko “Har’a” jedhee waamuudhaan murteesse. Innis akkuma kanaan dura dubbatame sana bara dheeraa booddee karaa Daawitiitiin, “Isin yoo har’a sagalee isaa dhageessan, mataa hin jabaatinaa” § jedha.

⁸ Utuu Iyyaasuun boqonnaa sanatti isaan galchee jiraatee, silaa Waaqni ergasii waa’ee guyyaa biraa hin dubbatu tureetii. ⁹ Kanaafuu boqonnaan Sanbataa saba Waaqaatiif kaa’ameera; ¹⁰ namni boqonnaa Waaqaatti galu kam iyyuu akkuma Waaqni hojii isaa irraa boqote sana, innis hojii isaa irraa ni boqota.* ¹¹ Kanaafuu akka namni tokko illee fakkeenya ajajamuu diduu jara sanaa duukaa bu’ee boqonnaa sanatti galuu hin dhabneef kottaa boqonnaa sanatti galuuf ni tattaaffannaa.

¹² Dubbiin Waaqaa jiraataa fi kan hojjetuudhaatii. Goraadee qara lama qabu kam iyyuu caalaa qaramaa dha; hamma lubbuu fi ha-fuura, buusaa fi dhuka gargar baasutti waraanee seena; yaadaa fi fedhii garaa namaas ni qora.

¹³ Uumama hunda keessaa wanti fuula Waaqaa duraa dhokatu tokko illee hin jiru. Wanti hundi ija isaa duratti qullaa fi saaqamaa dha; nus waa’ee mataa keenyaa deebii kennuufii qabna.

Yesuus Luba Ol Aanaa Guddicha

¹⁴ Egaa luba ol aanaa guddicha isa samiiwwan keessa darbe, Yesuus Ilma Waaqaa waan qabnuuf kottaa amantii keenya jabeessinee qabannaa. ¹⁵ Nu luba ol aanaa dadhabbii keenya

§ 4:7 4:7 Far 95:7,8 * 4:10 4:10 Uma 2:2

keessatti garaa nuu hin laafne hin qabnuutii; garuu kan waan hundaan akkuma keenya qorame qabna; ta'us inni cubbuu hin hojjenne. ¹⁶ Kanaafuu akka araara argannuu fi akka ayyaana yeroo nu barbaachisutti nu gargaaru argannuuf kottaa gara teessoo ayyaanaatti sodaa malee dhi'aannaa.

5

¹ Tokkoon tokkoon luba ol aanaa namoota gidduudhaa filatamee waan Waaqa ilaallatu irratti namoota iddoo bu'ee sababii cubbuutiif kennaa fi aarsaa dhi'eessuuf muudama. ² Inni mataan isaa iyyuu waan dadhabbii keessa jiruuf wallaaltotaa fi warra karaa irraa jallataniif garaa laafuu ni danda'a. ³ Sababii kanaaf inni cubbuu ofii isaatiif, akkasumas cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'eessuu qaba. ⁴ Nama akkuma Aroonitti Waaqaan waamame malee, namni kam iyyuu ulfina kana ofii isaatiif hin fudhatu.

⁵ Kiristoosis akkasuma luba ol aanaa ta'uuf of hin ulfeessine. Waaqni garuu,

“Ati Ilma koo ti;

ani har'a si dhalcheera”*

jedheen. ⁶ Iddoo biraattis,

“Akkuma sirna Malkiiseedeqitti,

ati luba bara baraa ti”†

jedha.

⁷ Yesuus yeroo lafa irra jiraachaa turetti iyya guddaa fi imimmaaniin isa du'a isa oolchuu danda'u sanatti kadhannaa fi waamata dhi'eeffate; sababii inni sodaa Waaqaa qabuufis kadhannaan isaa ni dhaga'ameef.

* 5:5 5:5 Far 2:7 † 5:6 5:6 Far 110:4

⁸ Inni ilma ta’u iyyuu dhiphina isaa sana irraa ajajamuu barate; ⁹ erga kan mudaa hin qabne taasifamee immoo warra isaaf ajajaman hundaaf burqaa fayyina bara baraa ta’e. ¹⁰ Akka sirna Malkiiseedeqittis luba ol aanaa jedhamee Waaqaan waamame.

Akeekkachiisa

¹¹ Nu waa’ee isaa waan jennu baay’ee qabna; isin garuu waan hubachuutti dadhaboo taataniif isinii ibsuun rakkisaa dha. ¹² Isin yeroo kanatti barsiistota ta’uu qabdu ture; isin immoo nama waa’ee dhugaa dubbii Waaqaa kan jalqabaa irra deebi’ee isin barsiisutu isin barbaachisa. Nyaata jabaataas utuu hin ta’in aannan isin barbaachisa. ¹³ Namni aannaniin jiraatu kam iyyuu waan amma illee daa’ima ta’eef dubbii qajeelummaa hin beeku. ¹⁴ Nyaanni jabaataan garuu namoota bilchaatoo kanneen waan gaarii fi waan hamaa gargar baasanii beekuuf of leenjisiifi ta’a.

6

¹ Kanaafuu kottaa barsiisa waa’ee Kiristoos isa jalqabaa sana dhiifnee gara bilchinaatti dabarraa; waa’ee hojii gara du’aatti nama geessuu irraa deebi’uu fi waa’ee Waaqatti amanuu lam-mata hundee hin buufnu; ² akkasumas barsiisa waa’ee cuuphaa, waa’ee harka nama irra kaa’uu, waa’ee du’aa ka’uu warra du’aniitii fi waa’ee murtii bara baraa ammas hundee hin buufnu. ³ Nus yoo Waaqni jedhe waan kana ni goona.

⁴ Warra yeroo tokko ifni ifeefii kennaa samii dhandhamatan, kanneen Hafuura Qulqulluu irraa gooddatan, ⁵ warra gaarummaa dubbii Waaqaatii fi humna bara dhufuuf jiru sanaa dhandhamatanii ⁶ ergasii garuu amantii irraa gara galan, gara qalbii jijjiirrannaatti isaan fiduun hin danda'amu; sababiin isaas isaan fedhuma isaaniitiin deebisanii Ilma Waaqaa ni fannisu; fuula namootaa durattis salphinatti isa saaxilu. ⁷ Lafti bokkaa yeroo baay'ee irratti roobu dhugdee warra ishee qotataniif midhaan fayyadu kennitu eebba Waaqaa argatti. ⁸ Lafti qoraattii fi sokorruu biqilchitu garuu faayidaa hin qabdu; abaaramuus geesseerti. Dhumni ishees gubamuu dha.

⁹ Yaa michoota jaallatamtoota, nu yoo akkana dubbanne illee waa'ee keessan waan wayyu, waan fayyina wajjin deemus akka qabdan mirkaneeffanneerra. ¹⁰ Waaqni qulqulloota tajaajiluu keessanii fi ammas tajaajiluu keessaniin hojii isin hojjettanii fi jaalala maqaa isaatiif argisiiftan irraanfachuuf jal'aa mitiitii. ¹¹ Nus akka tokkoon tokkoon keessan abdi keessan mirkaneessitanii hamma dhumaatti tattaaffii akkanaa argisiiftan barbaanna. ¹² Nu akka isin fakkeenya warra amantii fi obsaan waan waadaa galame sana dhaalanii duukaa buutan barbaanna malee akka isin dhibaa'oo taatan hin barbaannu.

Waadaan Waaqaa Amanamaa Ta'uu Isaa

¹³ Waaqni yeroo Abrahaamiif waadaa galetti kan isa caalu kan inni ittiin kakatu tokko iyyuu waan hin jirreef matuma ofiitiin kakate. ¹⁴ Innis, "Ani dhugumaan eebba, sin eebbisa; baay'isuus

si baay'isa"* jedha. ¹⁵ Kanaafuu Abrahaam ob-
saan eeggatee waan waadaa galame sana argate.

¹⁶ Namoonni kan isaan caaluun kakatu;
kakuun sunis waan jedhame sana mirkaneessee
akka falmiin hundumtuu fiixaan ba'u godha.

¹⁷ Waaqni haala kaayyoo isaa kan hin geed-
daramne sana caalaatti ibsee warra waadaa
dhaalanitti argisiisuu waan barbaadeef waadaa
sana kakuudhaan cimse. ¹⁸ Egaa waan hin

geeddaramne kan Waaqni waa'ee isaanii sobuu
hin dandeenye lamatu jira; kanaafuu nu warri
isatti baqanne abdiif fuula keenya dura kaa'ame
sana jabeessinee qabachuuf jajjabina guddaa
qabna. ¹⁹ Nus abdiif kana akka hiituu dooniitti
lubbuuf qabna. Abdiin kunis iddoo qulqulluu
golgaa duuba jiru sana ol seena; ²⁰ iddoo kunis
kan Yesuus iddoo keenya bu'ee nu dursee itti
ol seenee dha. Innis akka sirna Malkiiseedeqitti
luba ol aanaa bara baraa ta'eera.

7

Malkiiseedeq Lubicha

¹ Malkiiseedeq mootii Saalemiitii fi luba Waaqa
Waan Hundaa Olii ture. Innis utuu Abrahaam
mootota mo'atee deebi'uu itti dhufee isa eebbise;

² Abrahaamis waan hundumaa kudhan keessaa
tokko isaaf kenne. Jalqabatti maqaan isaa,
"Mootii qajeelummaa" jechuu dha; ergasii im-
moo, "Mootii Saalem" jechuunis, "Mootii nagaa"
jechuu dha. ³ Inni abbaa yookaan haadha
hin qabu; hidda dhalootaas hin qabu; jalqaba
guyyootaa yookaan dhuma jireenyaas hin qabu;

* 6:14 6:14 Uma 22:17

inni akkuma Ilma Waaqaatti luba bara baraa ta'ee jiraata.

⁴ Egaa Abrahaam hangafni abbootii iyyuu erga waan booji'e irraa kudhan keessaa tokko isaaf kennee, Malkiiseedeq hammam guddaa akka ta'e mee ilaalaa! ⁵ Ilmaan Lewwii warri luboota ta'an yoo obbolloonni isaanii sanyii Abrahaam ta'an iyyuu namoota irraa jechuunis obbolutuma isaanii irraa kudhan keessaa tokko akka fudhatan seerri ni ajaja. ⁶ Namichi sanyii isaanii irraa hin ta'in kun garuu Abrahaam isa waadaan galameef sana irraa kudhan keessaa tokko fudhatee isa eebbise. ⁷ Inni xinnaan akka isa guddaadhaan eebbifamu shakkii hin qabu. ⁸ Karaa tokkoon kudhan keessaa tokko namoota du'a hin oolleen walitti qabama; karaa kaaniin immoo isa jiraataa ta'uun isaa dhugaa ba'ameef sanaan walitti qabama. ⁹ Lewwiin inni kudhan keessaa tokko walitti qabu mataan isaa iyyuu kudhan keessaa harka tokko karaa Abrahaamiitiin baaseera jechuun ni danda'ama; ¹⁰ Malkiiseedeq yommuu Abrahaamin simatetti Lewwiin mudhii abbaa ofii isaa keessa tureetii.

Yesuus Akka Malkiiseedeqiiti

¹¹ Utuu sirni lubummaa Lewwii kan hir'ina hin qabne ta'ee, silaa lubni biraa kan akka sirna lubummaa Aroonitti utuu hin ta'in lubni akka sirna lubummaa Malkiiseedeqiitti filatame dhufuun isaa maaliif barbaachise ree? Seerri sirna lubummaa Lewwii kana irratti hundeeffamee sabaaf kennameetii. ¹² Yommuu lubummaan geeddaramu seerichis akkasuma geeddaramaatii. ¹³ Inni wanni kun waa'ee isaa dubbatame sun gosti isaa kan biraa ti; gosa kana

keessaas namni tokko iyyuu takkumaa iddo aarsaa hin tajaajille. ¹⁴ Gooftaan keenya akka sanyii Yihuudaa irraa dhalate beekamaadhaatii; Museenis gosa sana ilaalchisee waa'ee lubummaa homaa hin dubbanne. ¹⁵ Yommuu lubni akka Malkiiseedeqi kan biraa ka'utti, wanni nu dubbanne sun ittuma caalee ifa ta'a; ¹⁶ innis utuu ajaja fooniitiin hin ta'in humna jireenya hin badneetiin luba ta'e. ¹⁷ Waa'ee isaas, "Akkuma sirna Malkiiseedeqitti,

ati luba bara baraa ti"*
jedhamee dhugaa ba'ameeraafitiin.

¹⁸ Ajajni duraa sun waan dadhabaa fi kan hin fayyadne tureef diigameera. ¹⁹ Sababii seerri waanuma tokko illee kan mudaa hin qabne hin godhiniif abdiin caalu kan nu ittiin gara Waaqaatti dhi'aannu tokko dhufeera.

²⁰ Kunis kakaa malee hin taane! Warri kaan immoo kakaa tokko malee luboota ta'an; ²¹ inni garuu yeroo Waaqni, "Gooftaan, 'Ati luba bara baraa ti' jedhee kakateera;

inni yaada isaa hin geeddaru"†
isaan jedhetti kakaadhaan luba ta'e. ²² Yesuus sababii kakaa kanaatiif kakuu caaluuf wabii ta'eera.

²³ Luboonni durii sababii duuti akka isaan tajaajila itti hin fufneef isaan dhowweef baay'ee turan; ²⁴ Yesuus garuu waan bara baraan jiraatuuf lubummaa hin geeddaramne qaba. ²⁵ Kanaaf inni yeroo hundumaa waan isaaniif kadhachuuf jiraatuuf warra karaa isaatiin gara

* 7:17 7:17 Far 110:4 † 7:21 7:21 Far 110:4

Waaqaa dhufan guutumaan guutuutti fayyisuu ni danda'a.

²⁶ Egaa luba ol aanaa qulqulluu, kan mudaa hin qabne, kan xurii hin qabne, kan cubbamoota irraa adda ta'e, samii olittis kan kabajame akkasii qabaachuun nu barbaachisa. ²⁷ Inni akka luboota ol aantota kaaniitti guyyuma guyyaan duraan dursee cubbuu ofii isaatiif, ergasii immoo cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'eessuun isa hin barbaachisu. Inni yommuu of kenne sanatti al tokko yeroo hundaaf cubbuu namootaatiif aarsaa dhi'esseeraatii. ²⁸ Seerichi namoota dadhaboo, luboota ol aantota godhee muudaatii; dubbiin kakaa kan seera booddee dhufe garuu, Ilma Waaqaa isa bara baraan mudaa hin qabne sana muuda.

8

Luba Ol aanaa Kakuu Haaraa

¹ Waan nu dubbannu keessaa ijoon kana: Nu luba ol aanaa samii irra karaa mirga teessoo Isa Ulfina Qabeessa Samii keessaa sanaa taa'e akkasii qabna. ² Innis iddoo qulqullummaa fi dunkaana isa dhugaa kan utuu namaan hin ta'in Gooftaadhaan dhaabame keessa tajaajila.

³ Lubni ol aanaan kam iyyuu kennaa fi aarsaa dhi'eessuuf muudama; kanaafuu lubni kun waan dhi'eessu tokko qabaachuu qaba. ⁴ Waan luboonni akka seeraatti kennaa dhi'eessan duraanuu jiraniif, inni utuu lafa irra jiraatee silaa luba hin ta'u ture. ⁵ Isaanis iddoo qulqullummaa kan fakkeenya fi gaaddidduu wantoota samii tajaajilu. Waaqnis yommuu

Museen dunkaana qulqulluu dhaabuuf ka’etti,
 “Waan hunda akkuma fakkeenya tulluu irratti
 sitti argisiifame sanaatti hojjechuu kee mirka-
 neeffadhu!”* jedhee isa akeekkachiisuun isaa
 kanumaaf. ⁶ Garuu akkuma kakuun inni Yesuus
 gidduu galeessa ta’eef sun kakuu moofaa akka
 malee caalu sana tajaajilli inni fudhates taja-
 jila isaanii irra guddaa dha; kakuun haaraan
 waadaa caalu irratti hundeeffameetii.

⁷ Utuu kakuun jalqabaa sun mudaa qabaachuu
 baatee silaa kakuun lammaffaan hin bar-
 baachisu ture. ⁸ Waaqni garuu saba sana irratti
 balleessaa argee akkana jedha;

“Yeroon ani itti mana Israa’el wajjin,
 mana Yihuudaa wajjinis,
 kakuu haaraa galu ni dhufa
 jedha Gooftaan.

⁹ Kakuun kunis kakuu ani,
 yeroo biyya Gibxiitii isaan baasuuf jedhee
 harka isaanii qabe sana
 abbootii isaanii wajjin gale sanaan tokko
 miti;

isaan kakuu kootti jabaatanii waan hin dhaaba-
 tiniif,
 ani isaan irraa gara galeera,
 jedha Gooftaan.

¹⁰ Kakuun ani yeroo sana booddee
 mana Israa’el wajjin galu kanaa dha, jedha
 Gooftaan.

Ani seera koo qalbii isaanii keessa nan kaa’a;
 garaa isaanii keessattis nan barreessa.

Ani Waaqa isaanii nan ta’a;

* 8:5 8:5 Bau 25:40

isaanis saba koo ni ta'u.

11 Sababii hundi isaanii,
xinnaa hamma guddaatti na beekaniif,
si'achi namni kam iyyuu, 'Gooftaa beeki' jedhee,
ollaa isaa yookaan obboleessa isaa hin barsiisu.

12 Ani daba isaanii nan dhiisaaf;
cubbuu isaaniis si'achi hin yaadadhu.”†

13 Innis kakuu kanaan “haaraa” jedhee kakuu jalqabaa sana moofesseera; wanni moofa'ee fi wanni dulloome dafee bada.

9

Iddoo Qulqulluu Isa Lafaa Keessatti Waaqef-fachuu

1 Kakuun jalqabaa sun iyyuu sirna waaqef-fannaatii fi iddoo qulqulluu isa lafa irraa qaba ture. 2 Dunkaanni qulqulluun dhaabamee ture. Kutaan dunkaana sanaa kan jalqabaa, “Iddoo Qulqulluu” jedhama ture; kutaa kana keessas baattuu ibsaatii fi minjaala akkasumas buddeena qulqulleeffametu ture. 3 Golgaa lammaffaa duubaan immoo kutaa, “Iddoo Hundumaa Caalaa Qulqulluu” jedhamu tokkotu ture. 4 Achis iddoo aarsaa ixaanaa kan warqee irraa hojjetamee fi taabota kakuu kan karaa hundaan warqee dibametu ture. Taabota sana keessas okkotee warqee kan mannaa baatu, ulee Aroon inni latee fi gabatee dhagaa kan kakuun sun irratti barreeffametu kaa'ame. 5 Taaboticha gubbaadhaanis kiirubeeliin Ulfinaa teessoo araaraa irra

† 8:12 8:12 Erm 31:31-34

golboobanii turan. Amma garuu waa'ee kanaan gad fageenyaan dubbachuu hin dandeenyu.

⁶ Luboonni yommuu wanni hundinuu haala kanaan qopheeffametti tajaajila kennuuf jedhanii yeroo hunda dunkaana qulqulluu isa jalqabaa seenu turan. ⁷ Dunkaana isa lamaffaa garuu luba ol aanaa qofatu waggaatti yeroo tokko qofa seena; innis dhiiga cubbuu ofii isaatiif dhi'eessuu fi dhiiga cubbuu namoonni utuu hin beekin hojjetaniif dhi'eessu qabatu malee hin seenu ture. ⁸ Hafuurri Qulqulluunis hamma dunkaanni jalqabaa sun dhaabatee jirutti akka karaan gara Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'eetti geessu sun amma illee hin mul'ifamin haala kanaan argisiisaa ture. ⁹ Kunis fakkeenya bara ammaa ti; innis akka kennaa fi aarsaan dhi'eeffamu sun qalbii waaq-effataa tokkoo qulqulleessuu hin dandeenye mul'isa. ¹⁰ Innis waa'ee nyaataatii fi dhugaatii, waa'ee sirna dhiqannaa garaa garaa jechuunis sirna foonii isa hamma seerichi haaromfamutti faayidaa kennaa ture qofa.

Dhiiga Kiristoos

¹¹ Kiristoos garuu yommuu waan gaarii dhufuuf jiruuf luba ol aanaa ta'ee dhufetti, dunkaanicha guddaa mudaa hin qabne, kan harka namaatiin hin hojjetamin jechuunis kan uumama kana irraa hin dhufin sana keessa darbe. ¹² Dhiiga re'ootaatii fi dhiiga jabbootaatiin hin seenne; garuu furii bara baraanuu fiduudhaan dhiiguma ofitiin yeroo tokko bara baraan gara Iddoo Iddoo Hunda Caalaa

Qulqulluu ta'e sanaatti seene. ¹³ Erga dhiigni re'ootaa, dhiigni korommiitii fi daaraan gorom-saa kan warra xuraa'anitti facaafamu akka isaan fooniin qulqullaa'an godhee, ¹⁴ yoos dhiigni Kiristoos isa karaa Hafuura bara baraatiin aarsaa hir'ina hin qabne ta'ee Waaqaaf of dhi'eesse sanaa akka nu Waaqa jiraataa tajaa-jilluuf hammam caalaa hojii gara du'aatti nama geessu irraa qalbii keenya haa qulqulleessuu ree!

¹⁵ Sababii kanaaf akka warri waamaman dhaala bara baraa isa abdiin kenname sana argataniif Kiristoos araarsaa gidduu galeessa kakuu haaraa ti; inni cubbuu isaan yeroo kakuu jalqabaa jala turanitti hojjetan irraa isaan bilisoomsuuf jedhee furii ta'ee du'eeraatii.

¹⁶ Iddoo dhaamsi dhaalaa jirutti du'a namicha dhaamate sanaa mirkaneessuun barbaachisaa dha; ¹⁷ dhaamsi dhaalaa yommuu namni dhaamate sun du'u qofa hojii irra oola malee utuu inni lubbuun jiruu hin hojjetuutii. ¹⁸ Sababiin kakuun jalqabaa iyyuu dhiiga malee hojii irra hin ooliniifis kanuma. ¹⁹ Museen erga ajaja seera sanaa tokko tokkoon saba sana hundatti himee booddeetti, dhiiga jabbootaatii fi dhiiga re'ootaa bishaan wajjin, rifeensa hoolaa bildimaa fi hiisophii fuudhee kitaaba maramaa fi saba hundatti facaase. ²⁰ Innis, "Kun dhiiga kakuu kan Waaqni isiniif ajajee dha"* jedhe. ²¹ Haaluma wal fakkaatuunis dunkaanichattii fi mi'a dunkaanicha keessatti sirna waaqeffannaatiif itti fayyadaman hundumatti dhiiga sana facaase. ²² Dhugumaan akka seeraatti wan-

* **9:20** 9:20 Bau 24:8

toota muraasa malee wanni hundinuu dhiigaan qulqulleeffama; dhiigni dhangalaafamu malees dhiifamni cubbuu hin jiru.

²³ Kanaafuu fakkeenyawwan waan samii irraa aarsaawwan kanneeniin qulqulleeffamuun barbaachisaa ture; wanni samii irraa mataan isaa garuu aarsaawwan waan kanneen caalaniin qulqulleeffamuu isaan barbaachisa. ²⁴ Kiristoos amma iddoo keenya bu'ee fuula Waaqaa duratti argamuuf samii seene malee iddoo qulqulluu kan harka namaatiin ijaarame isa fakkeenya iddoo qulqulluu kan dhugaa ta'e hin seenne. ²⁵ Yookaan inni akkuma luba ol aanaa wagguma waggaan dhiiga kan isaa hin ta'in qabatee Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e seenu sanaatti yeroo baay'ee of dhi'eessuuf samii hin seenne. ²⁶ Utuu akkas ta'ee silaa Kiristoos uumama addunyaatii jalqabee yeroo baay'ee dhiphachuu qaba ture. Amma garuu inni ofii isaa aarsaa godhee cubbuu balleessuuf dhuma baraatti yeroo tokko bara baraan mul'ateera. ²⁷ Akkuma yeroo tokko du'uun ergasii immoo murtiitti dhi'aachuun namatti murteeffame sana ²⁸ akkasuma immoo Kiristoos cubbuu namoota baay'ee baachuuf jedhee yeroo tokko aarsaa ta'eera; yeroo lammaffaa immoo cubbuu baachuuf utuu hin ta'in warra isa eeggachaa jiraniif fayyina fiduuf ni mul'ata.

10

Kiristoos Aarsaa Ta'uu Isaa

¹ Seerri gaaddidduu waan gaarii dhufuuf jiruu qofa malee bifa dhugaa miti. Kanaafuu seerichi aarsaa utuu wal irraa hin citin wagguma waggaan dhi'eeffamu sanaan gonkumaa namoota waaqeffachuuf dhi'aatan sana warra mudaa hin qabne gochuu hin danda'u.

² Utuu isaan waan kana gochuu danda'anii silaa aarsaan dhi'eeffamuun isaa ni hafa ture mitii? Waaqeffattoonnis si'a tokko yeroo hundaaf ni qulqulleeffamu turaniitii; ergasii sababii cubbuu isaaniitiif yakki isaanitti hin dhaga'amu ture.

³ Aarsaawwan kunneen garuu wagguma waggaa cubbuu nama yaadachiisu. ⁴ Sababiin isaas dhiigni korommiitii fi dhiigni re'ootaa gonkumaa cubbuu dhabamsiisuu hin danda'uutii.

⁵ Kanaafuu Kiristoos yommuu gara addunyaa dhufetti akkana jedhe:

“Ati aarsaa fi kennaa hin feene;
garuu dhagna naa qopheessite;

⁶ ati aarsaa gubamuu fi
kennaa sababii cubbuutiif
dhi'eeffamutti hin gammanne.

⁷ Yeroo sana ani, ‘Ani kunoo ti;
waa'een koo kitaaba maramaa keessatti barreeffameera;
yaa Waaqa ko, ani fedhii kee raawwachuuf
dhufeera' nan jedhe.”*

⁸ Isaan akka seeraatti dhi'eeffaman iyyuu inni jalqabatti, “Ati qalmawwanii fi aarsaawwan, aarsaawwan gubamanii fi aarsaawwan cubbuuf dhi'eeffaman hin feene yookaan itti hin gammanne” jedhe. ⁹ Ergasiis inni, “Ani kunoo

* **10:7** 10:7 Far 40:6-8

fedhii kee raawwachuuf dhufeera” jedhe. Innis isa lammaffaa dhaabuuf jedhee isa jalqabaa dhabamsiise. ¹⁰ Fedhii sanaanis nu aarsaa dhagna Yesuus Kiristoos isa si’a tokko yeroo hundaaf dhi’eeffameen qulqulleeffamneerra.

¹¹ Lubni hundinuu guyyuma guyyaan dhaabatee tajaajila isaa raawwata; aarsaa gonkumaa cubbuu dhabamsiisuu hin dandeenye sanas yeroo hunda dhi’eessa. ¹² Lubni kun garuu erga aarsaa tokkicha bara baraan cubbuudhaaf dhi’eessee booddee gara mirga Waaqaa taa’e. ¹³ Yeroo sanaa jalqabees hamma diinonni isaa ejjeta miilla isaa taasifamanitti ni eeggata; ¹⁴ inni aarsaa tokkicha sanaan warra qulqulleeffamuutti jiran kanneen bara baraan mudaa hin qabne godheeraatii.

¹⁵ Hafuurri Qulqulluunis waa’ee kanaa dhugaa nuu ba’a. Innis jalqabatti akkana jedha:

¹⁶ “Kakuun ani yeroo sana booddee isaan wajjin galu kanaa dha,
jedha Gooftaan.

Ani seera koo qalbii isaanii keessa nan kaa’a;
garaa isaanii keessattis nan barreessa.”†

¹⁷ Ammas,

“Ani cubbuu fi yakka isaanii
si’achi hin yaadadhu”‡

jedha. ¹⁸ Iddoo isaan kunneen itti dhiifama argatanitti si’achi sababii cubbuutiif aarsaa dhi’eessuu hin barbaachisu.

Amantiidhaan Cimanii Dhaabachuu

† **10:16** 10:16 Erm 31:33 ‡ **10:17** 10:17 Erm 31:34

¹⁹ Kanaafuu yaa obbooloota, nu dhiiga Yesu-
 usiin gara Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqul-
 luu ta'eetti galuuf ija jabina waan qabnuuf
²⁰ karaa haaraa fi jiraataa golgaa keessaan
 jechuunis karaa foon isaatiin nuu baname
 sanaan ²¹ waan luba guddaa mana Waaqaa
 irratti qabnuuf, ²² kottaa akka qalbiin keenya
 yaada yakka qabaachuu irraa qulqulleeffamuuf
 garaa keenyatti nuu facaafamee, dhagna keenyas
 bishaan qulqulluun dhiqannee garaa qulqulluu
 amantii mirkanaa'aa guutuu qabuun Waaqatti
 dhi'aannaa. ²³ Inni waadaa gale sun waan
 amanamaa ta'eef kottaa nu utuu hin raafamin
 abdiid dhugaa baanu sana jabeessinee qabannaa.
²⁴ Kottaa jaalalaa fi hojii gaariif wal kaka-
 suuf itti yaadnaa. ²⁵ Akka namoonni tokko
 tokko walitti qabamuu dhiisan sana kottaa nu
 walitti qabamuu hin dhiifnuu; qooda kanaa akka
 guyyaan sun dhi'aate waan argitaniif ittuma
 caalchifnee wal haa jajjabeessinu.

²⁶ Nu erga beekumsa dhugaa argannee
 booddee yoo beekaa ittuma fufnee cubbuu
 hojjenne, si'achi aarsaan cubbuuf dhi'eeffamu
 hin jiraatu; ²⁷ garuu murtii fi ibidda hamaa
 diinota Waaqaa barbadeessu sodaan eeggachuu
 qofatu jiraata. ²⁸ Namni seera Musee tuffate
 kam iyyuu dhuga baatota lamaan yookaan
 sadiin gara laafina malee ajjeefama. ²⁹ Nama
 Ilma Waaqaa irra ejjete, nama dhiiga kakuu kan
 ittiin qulqulleeffame sana akka waan qulqulluu
 hin ta'iniitti hedee fi nama Hafuura ayyaanaa
 arrabse tokko adabbii hammam caalaa guddaatu

isaaf mala seetu? ³⁰ Nu isa, “Haaloo baasuun kan koo ti; ani gatii nan deebisa”§ jedhe sana beeknaatii; akkasumas, “Gooftaan saba isaatti ni mura”^{*} jedhe. ³¹ Harka Waaqa jiraataatti kufuun sodaachisaa dha.

³² Bara duraa yeroo erga ifni isinii ifee booddee wal’aansoo dhiphinaa guddaa obsitanii keessa dhaabattan sana yaadadhaa. ³³ Isin yeroo tokko tokko fuula namootaa duratti arrabsoo fi ari’atamaaf saaxilamtanii turtan; yeroo kaan immoo namoota rakkinni akkasii irra ga’e wajjin hirmaachaa turtan. ³⁴ Isin mataan keessan akka qabeenya wayyu kan hin dabarre qabdan waan beektaniif warra hidhaman wajjin dhiphattaniirtu; yommuu qabeenyi keessan saamamus gammachuudhaan fudhattaniirtu. ³⁵ Kanaafuu ija jabina keessan isa gatii guddaa qabu sana hin gatinaa.

³⁶ Yommuu fedhii Waaqaa raawwattanittis akka waan inni waadaa gale sana argattaniif obsuu isin barbaachisaatii.

³⁷ “Yeroo xinnoo keessatti,
inni dhufuuf jiru ni dhufa;
hin turus.”[†]

³⁸ Akkasumas,

“Qajeelaan koo garuu amantiidhaan jiraata.
Kan duubatti harkifatu immoo
ani itti hin gammadu.”[‡]

³⁹ Nu garuu warra amananii lubbuu ofii oolfatan malee warra gara badiisaatti harkifatan miti.

§ **10:30** 10:30 KeD 32:35 * **10:30** 10:30 KeD 32:36; Far 135:14

† **10:37** 10:37 Isa 26:20; Anb 2:3 ‡ **10:38** 10:38 Anb 2:3,4

11

Hojii Amantiin Hojjetu

¹ Amantiin waan abdannu tokko dhugumaan ni ta'a jennee fudhachuu dha; waan ijaan hin argine tokko immoo qabatamaadha jennee heduu dha. ² Jaarsoliifis kanaan dhugaa ba'ameetii.

³ Addunyaawwan akka ajaja Waaqaatiin uumaman, wanni mul'atus akka waan mul'atu irraa hin hojjetamin nu amantiidhaan hubanna.

⁴ Abeel amantiidhaan aarsaa isa Qaayin dhi'eesse caalu Waaqaaf dhi'eesse. Inni yommuu Waaqni waa'ee kennaa isaa dhugaa ba'ameefitti nama qajeelaa ta'uun isaa amantiidhaan dhugaa ba'ameef. Abeel du'u iyyuu hamma ammaatti amantiidhaan dubbachaa jira.

⁵ Henook akka du'a hin argineef amantiidhaan fudhatame; waan Waaqni isa fudhateef inni hin argamne.* Inni utuu hin fudhatamin dura akka nama Waaqa gammachiiseetti dhugaa ba'ameefii tureetii. ⁶ Amantiidhaan malee Waaqa gammachiisuun hin danda'amu; sababiin isaas namni gara isaa dhufu kam iyyuu akka inni jiruu fi akka inni warra isa barbaadaniif gatii kennu amanuu qaba.

⁷ Nohi waa'ee waan amma illee ijaan hin argaminii Waaqni isa akeekkachiifnaan sodaatee warra mana isaa jiraatan oolfachuuf jedhee amantiin doonii tolche. Amantii isaatiinis addunyaatti mure; dhaaltu qajeelummaa amantiin argamuus ta'e.

* 11:5 11:5 Uma 5:24

⁸ Abrahaam gara iddoo dhaaluuf jiruu akka dhaqu yommuu waamametti, amantiidhaan ajajame; eessa akka dhaqu iyyuu utuu hin beekin ka'ee deeme. ⁹ Innis akka keessummaa biyya ormaa jiruutti biyya isaaf waadaa galame sana keessa amantiidhaan qubate; akkuma warra isa wajjin waadaadhuma sana dhaalan, akkuma Yisihaaqii fi Yaaqoob dunkaana keessa jiraate. ¹⁰ Inni magaalaa hundee qabdu kan Waaqni ijaaree fi tolche eeggachaa tureetii. ¹¹ Saaraan yoo umurii da'umsaa dabartee, dhabduu turte illee isheen waan Waaqa waadaa isheef gale sana amanamaa gootee fudhatteef, amantiidhaan mucaa da'u dandeesse. ¹² Kanaaf namicha akka waan du'eetti ilaalamu tokkicha kana irraa sanyiin akka urjii samii baay'attuu fi akka cirracha qarqara galaanaa kan hin lakkaa'amne dhalate.

¹³ Namoonni kunneen hundinuu utuu waan waadaa galameef sana hin argatin amantii isaanii immoo utuu hin dhiisin du'an. Waadaa sanas fagootti ilaalanii simatan. Isaanis lafa irratti akka keessummootaa fi godaantota turan beekaniiru. ¹⁴ Warri waan akkasii jedhan kunneen akka biyya ofii isaanii eeggachaa jiran mul'isu. ¹⁵ Isaan utuu waa'ee biyya keessaa ba'an sanaa yaadaa turanii silaa, biyya isaaniitti deebi'uuf carraa ni argatu turan. ¹⁶ Qooda kanaa isaan biyya wayyu tokko jechuunis biyya samii irraa sana hawwaa turan. Kanaafuu Waaqayyo Waaqa isaanii jedhamee waamuutti hin qaana'u; inni magaalaa isaaniif qopheesseeraatii.

¹⁷ Abrahaam yeroo Waaqni isa qoretti amantiidhaan Yisihaaqin aarsaadhaaf dhi'eesse. Isuma waadaa argate sanatu ilma isaa tokkicha aarsaa godhee dhi'eessuuf qophaa'e; ¹⁸ innis isuma Waaqni, "Sanyiin kee Yisihaaqiin siif waa-mama"† jedheen sana. ¹⁹ Abrahaam akka Waaqni warra du'an keessaa nama kaasuu danda'u illee hubatee ture; kunis karaa tokkoon inni ilma isaa Yisihaaqin warra du'an keessaa deebisee argate jechuu dha.

²⁰ Yisihaaq amantiidhaan waan dhufuuf jiru irratti Yaaqoobii fi Esaawun eebbise.

²¹ Yaaqoob yeroo du'etti amantiidhaan ilmaan Yoosef tokko tokkoon eebbise; mataa ulee isaatti irkatees sagade.

²² Yoosefis yeroo du'etti amantiidhaan waa'ee Gibxi keessaa ba'uu ijoollee Israa'el dubbate; waa'ee lafee isaas ajaja kenne.

²³ Yeroo Museen dhalatetti abbaa fi haati isaa mucaa miidhagaa ta'uu isaa arganii utuu labsii mootichaa hin sodaatin amantiidhaan ji'a sadii isa dhoksan.

²⁴ Museen yeroo guddatetti ilma intala Fara'oon jedhamee waamamuu amantiidhaan dide. ²⁵ Inni gammachuu cubbuutiin yeroo gabaabaaf gammaduu irra saba Waaqaa wajjin dhiphachuu filate. ²⁶ Inni waan badhaasa isaa of duratti ilaaleef, Kiristoosiif jedhee salphachuu akka qabeenya Gibxi caalaa gatii guddaa qabuutti fudhate. ²⁷ Innis utuu dheekkamsa mootichaa hin sodaatin amantiidhaan Gibxi keessaa ba'e; isa hin mul'anne sana akka waan

† **11:18** 11:18 Uma 21:12

argeetti obsee eeggate. ²⁸ Akka ergamaan hangafa ajjeesu sun hangafoota saba Israa'el hin tuqneefis amantiidhaan akka Faasiikaan ayyaanefamu, dhiignis akka facaafamu godhe.

²⁹ Sabni Israa'el akkuma nama lafa gogaa irra deemuutti amantiin Galaana Diimaa ce'e; warri Gibxi garuu yommuu akkuma sanatti ce'uu yaalanitti ni liqimfaman.

³⁰ Dallaan Yerikoo erga guyyaa torba marfamee booddee amantiidhaan jige.

³¹ Sagaagaltuun Rahaab jedhamtu basaastota simachuu isheetiin amantiidhaan hafte malee warra hin amanin wajjin hin ajjeefamne.

³² Ani egaa kana caalaa maalin jedha ree? Waa'ee Gedewoon, waa'ee Baaraq, waa'ee Saamsoon, waa'ee Yiftaa, waa'ee Daawit, waa'ee Saamu'eelii fi waa'ee raajotaa odeessuuf ani yeroo hin qabu; ³³ isaan amantiidhaan mootummoota mo'atan; murtii qajeelaa kennan; waan waadaa galame argatan; afaan leencotaa cufan; ³⁴ amantiidhaan ibidda jabaa dhaamsan; qara goraadee jalaa ba'an; dadhabbiin isaanii jabinatti geeddarama; waraana keessatti humna argatanii loltoota diinaa ari'an.

³⁵ Dubartoonnis namoonni isaanii kanneen du'an du'aa kaafamaniifi deebisanii fudhatan. Warri kaanis du'aa ka'uu wayyu argachuuf jedhanii gad dhiifamuu didanii dhiphatan.

³⁶ Warra kaanitti ni qoosame; ni garafamanis; akkasumas foncaan hidhamanii mana hidhaatti darbataman. ³⁷ Dhagaadhaanis ni tumaman; iddoo lamatti baqaqfaman; goraadeedhaan ajjeefaman. Deeguudhaan, ari'atamuu fi

dhiphachuudhaan gogaa hoolotaatii fi re'ootaa uffatanii jooran; ³⁸ addunyaan isaaniif hin maleetii. Isaanis gammoojjii fi gaara irra, holqaa fi boolla keessa jooraa turan.

³⁹ Warri kunneen hundinuu yoo sababii amantii isaaniitiif jajaman iyyuu isaan keessaa namni tokko iyyuu waan waadaa galame sana hin arganne. ⁴⁰ Waaqni akka isaan nu qofa wajjin warra mudaa hin qabne ta'aniif duraan dursee waan nuuf wayyu argeera.

12

¹ Kanaafuu nu waan dhuga baatota akka dumessa guddaa akkanaatiin marfamneef kottaa ba'aa hunda, cubbuu xaxee nu qabates of irraa baafnee gannaa; dorgommii fuula keenya dura jirus obsaan jabaannee fiignaa; ² kottaa Yesuus isa jalqabaa fi fiixaan baasaa amantii keenyaa ta'e sana irra ija keenya kaa'annaa. Innis gammachuu fuula isaa dura jiruuf jedhee qaanii fannoo tuffachuun fannoo obsee mirga teessoo Waaqaa taa'e. ³ Isin akka dadhabdaniidii abdiidii hin kutanneef isa mormii cubbamoota isa irra ga'e akkasii obse sana yaadatti qabadhaa.

Waaqni Ilmaan Isaa ni Adaba

⁴ Isin amma iyyuu wal'aansoo cubbuu wajjin gootan keessatti hamma dhiiga dhangalaasuutti jabaattanii hin mormine. ⁵ Dubbii jajjabinaa kan akkuma ilmaaniitti isinitti dubbatu sana irraanfattaniirtu; innis akkana jedha:

“Yaa ilma ko, adabbii Gooftaa hin tuffatin;
yommuu inni si ifatus abdiidii hin kutatin;

⁶ Gooftaan warra jaallatu ni adabaatii; inni nama akka ilmaatti ilaalu kam iyyuu ni adaba.”*

⁷ Rakkina akkuma adabbiitti obsaa; Waaqni akka ilmaan isaatti isin adabaatii. Ilmi abbaan isaa hin adabne ilma akkamii ti? ⁸ Isin yoo adabbii ijoolleen hundinuu ittiin adabaman keessatti hin hirmaanne isin diqaalota malee ijoollee dhugaa miti. ⁹ Kana malees nu hundinuu abbootii foonii kanneen nu adaban qabna turre; isaan kabajnas turre. Yoos Abbaa hafuurotaatiif immoo hammam caalaa ajajamnee jiraachuu qabna ree! ¹⁰ Abbootiin keenya akkuma isaanitti gaarii fakkaatetti yeroo gabaabaaf nu adabaa turan; Waaqni garuu akka nu qulqullummaa isaa keessatti hirmaannuuf faayidaa keenyaaf jedhee nu adaba. ¹¹ Adabbiin hundinuu yeroo sana waan nama gaddisiisu malee waan nama gammachiisu hin fakkaatu. Ergasii garuu warra adabbii sanaan leenjifamaniif ija qajeelummaa fi nagaan kenna.

¹² Kanaafuu irree laafee fi jilba dadhabe jabeessaa. ¹³ Naafti akka fayyuuf malee akka karaa irraa hin jal’anneef, “Miilla keessaniif daandii qajeelaa baafadhaa.”†

Akeekkachiisa

¹⁴ Nama hunda wajjin nagaadhaan jiraachuu fi qulqulluu ta’uuf tattaaffadhaa; qulqullummaan malee namni kam iyyuu Gooftaa arguu hin danda’uutii. ¹⁵ Nama kamitti iyyuu ayyaanni Waaqaa akka hin hir’anne of eeggadhaa; hiddi

* **12:6** 12:6 Fak 3:11,12 † **12:13** 12:13 Fak 4:26

hadhaa'aan biqilee rakkina akka hin uumnee fi namoota baay'ees hin xureessineef of eeggadhaa. ¹⁶ Namni kam iyyuu akka Esaawu isa mirga hangafummaa isaa nyaata tokkittiitti gurgurate sanaa sagaagaltuu yookaan nama Waaqatti hin bulle hin taaneef of eeggadhaa. ¹⁷ Inni ergasii yeroo eebba sana dhaaluu barbaadetti akka didame isin ni beektu. Inni yoo eebba sana imimmaaniin barbaade illee geeddarama tokko illee fiduu hin dandeenye.

¹⁸ Isin gara tulluu tuqamuu danda'uu fi ibiddi irraa boba'u, gara dukkanaa, gara dimimmisaa fi bubbee hin geenye; ¹⁹ gara sagalee malakataatii fi gara sagalee dubbii dubbatuu hin geenye; warri isa dhaga'anis akka dubbiin biraa dabalamee isaanitti hin dubbatamne kadhatan. ²⁰ Isaan waan, "Bineensi iyyuu yoo tulluu sana tuqe dhagaadhaan tumamee haa ajjeefamu"‡ jedhamee ajajame sana obsuu hin dandeenyeetii. ²¹ Wanti achitti mul'ates waan sodaachisaa ta'eef Museen, "Ani sodaadhaan hollachaan jira"§ jedhe.

²² Isin garuu gara Tulluu Xiyoon, gara magaalaa Waaqa jiraataa jechuunis Yerusaalem ishee samii keessaa dhuftaniirtu. Gara ergamoota kumaatama gammachuun walitti qabamanii dhuftaniirtu; ²³ gara waldaa kiristaanaa hangafoota maqaan isaanii samii keessatti barreeffamee dhuftaniirtu. Gara Waaqa Abbaa Murtii waan hundaa, gara hafuurota namoota qajeeltota warra mudaa hin qabne taasifamanii, ²⁴ gara

‡ 12:20 12:20 Bau 19:12,13 § 12:21 12:21 KeD 9:19

Yesuus araarsaa gidduu galeessa kakuu haaraa, gara dhiiga facaafame kan dubbii dhiigni Abeel dubbatu sana caalaa dubbatuu dhuftaniirtu.

²⁵ Isinis akka isa dubbachaa jiru sana hin didneef of eeggadhaa. Erga isaan yeroo isa lafa irratti isaan akeekkachiise sana didanitti jalaa hin ba'in, nu immoo yoo isa samii irraa nu akeekkachiisu sana irraa gara galle akkamitti jalaa ba'uu dandeenya ree? ²⁶ Yeroo sanatti sagaleen isaa lafa sochoose; amma garuu inni, "Ani ammas yeroo tokko lafa qofa utuu hin ta'in samiiwwanis nan sochoosa"* jedhee waadaa galeera. ²⁷ Dubbiin, "Ammas yeroo tokko" jedhu kun akka wanni hin sochoofamne hafee jiraatuuf, wanni sochoofamu jechuunis wanni uumame baduu isaa argisiisa.

²⁸ Kanaafuu nu waan mootummaa hin sochoone argannuuf kottaa haa galateeffannu! Kabajaa fi sodaadhaanis karaa fudhatamaa ta'een Waaqa haa waageffannu; ²⁹ Waaqni keenya ibidda gubee balleessuudhaatii.†

13

Gorsa Xumuraa

¹ Akka obbollootaatti wal jaallachuu itti fu-faa. ² Keessumoota simachuu hin irraanfatinnaa; namoonni tokko tokko akkasiin utuu hin beekin ergamoota Waaqaa simataniiruutii. ³ Warra mana hidhaa jiran akka waan isaan wajjin hidhamtaniitti, warra dhiphina keessa jiranis akka waan ofii dhiphattaniitti yaadadhaa.

* **12:26** 12:26 Hag 2:6 † **12:29** 12:29 KeD 4:24

⁴ Fuudhaa fi heerumni nama hunda biratti haa kabajamu; sireen fuudhaa fi heerumaas qulqulluu haa ta'u; Waaqni ejjitootaa fi sagaagaltootatti ni muraatii. ⁵ Jireenya keessan jaalala maallaqaa irraa jabeessaa eeggadhaa; wanni qabdan isin haa ga'u; Waaqni,

“Ani gonkumaa si hin dhiisu;

gonkumaas si hin gatu”*

jedheeraatii. ⁶ Kanaaf nu ija jabinaan,

“Gooftaan gargaaraa koo ti; ani hin sodaadhu.

Namni maal na gochuu danda'a?”† jenna.

⁷ Hooggantoota keessan warra dubbii Waaqaa isinitti himanii turan sana yaadadhaa. Waan jireenya isaanii irraa argames ilaalaa; amantii isaanii duukaa bu'aa. ⁸ Yesuus Kiristoos kaleessa, har'a, bara baraanis sanuma.

⁹ Barsiisa gosa hundumaa kan keessummaa ta'een hin fudhataminaa. Garaan keenyas sirna waa'ee nyaataatiin utuu hin ta'in ayyaanaan jabina argachuu qaba; sirni waa'ee nyaataa warra isa kabajan iyyuu hin fayyadu. ¹⁰ Nu iddoo aarsaa kan warri dunkaana qulqulluu keessa tajaajilan irraa nyaachuuf mirga hin qabne tokko qabna.

¹¹ Lubni ol aanaan dhiiga horii qabatee sababii cubbuutiif aarsaa dhi'eessuuf jedhee Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sana seena; foon horii sanaas qubata keessaa gad baafamee gubama. ¹² Kanaafuu Yesuusis dhiiga ofitiin saba qulqulleessuuf jedhee karra magaalattiitiin alatti dhiphate. ¹³ Egaa kottaa nus salphina inni

* **13:5** 13:5 KeD 31:6 † **13:6** 13:6 Far 118:6,7

baate sana baannee iddoo qubataatiin ala gara isaa haa dhaqnu. ¹⁴ Nu magaalaa dhufuuf jirtu eegganna malee magaalaa bara baraa asii hin qabnuutii.

¹⁵ Kanaafuu kottaa utuu gargar hin kutin karaa Yesuusiitiin aarsaa galataa Waaqaaf haa dhi'eessinu; aarsaan kunis dubbii maqaa isaa beeksisuuf afaan keenya keessaa ba'uu dha.

¹⁶ Waan gaarii gochuu fi waan qabdanis namaan ga'uu hin dhiisinaa; Waaqni aarsaa akkasiitti gammadaatii.

¹⁷ Hooggantoota keessaniif ajajamaa; isaaniifis bulaa. Isaan waan itti gaafatamtoota lubbuu keessanii ta'aniif isin eegu; kanas utuu gaddaan hin ta'in akka isaan gammachuun hojjetaniif isaaniif ajajamaa; yoo isaan gaddaan hojjetan isin hin fayyaduutii.

Akka Kadhannaa Godhaniif Gaafachuu

¹⁸ Isin Waaqa nuu kadhadhaa. Nu akka karaa hundumaan qalbii qulqulluu qabnuu fi akka jireenya kabajamaa jiraachuu hawwinu mirkaneeffanneerra. ¹⁹ Keessumattuu akka ani dafee deebi'ee gara keessan dhufuuf akka Waaqa kadhattan isin gorsa.

Eebbaa fi Dhaamsa Nagaa Xumuraa

²⁰ Waaqni nagaa inni karaa dhiiga kakuu bara baraatiin Gooftaa keenya Yesuus, Tiksee hoolotaa guddicha sana warra du'an keessaa kaase sun, ²¹ akka isin fedhii isaa raawwattaniif waan gaarii hundaan isin haa qopheessu; innis karaa Yesuus Kiristoosiitiin waan isa gammachiisu nu keessatti haa hojjetu; ulfinni bara baraa

hamma bara baraatti Yesuus Kiristoosiif haa ta'u. Ameen.

²² Yaa obboloota nana, ani waan xalayaa gabaabaa isinii barreesseef, akka isin ergaa gorsaa kana obsaan fudhattan isin kadhada.

²³ Akka obboleessi keenya Xiimotewos mana hidhaatii hiikame akka beektan nan barbaada. Yoo inni dafee as dhufe ani isin arguuf isa wajjin nan dhufa.

²⁴ Hooggantoota keessan hundaa fi qulqulloota hundatti nagaa naa himaa.

Warri lixaaliyaa irraa dhufanis nagaa isinii dhaamu.

²⁵ Ayyaanni isin hunda wajjin haa ta'u.

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi’aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira
Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee
dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and
Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Interna-
tional License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi’aate. Gara-
galcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa creativecom-
mons.org/.../4.0 yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Cre-
ative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffa-
tee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo
eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama
mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii
galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin
garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-
deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti
hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa’ee tokko uum-
matte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii
haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan
hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti
abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc.,
jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi [https://
open.bible](https://open.bible) keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269